

AMERIKANSKI SLOVENEK

PRVI SLOVENSKI LIST V AMERIKI

Češica: En vira in narod — in pravica in resnica — ob boju za svobodo

GLASILO SLOV. KATOL. DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOLIETU; S. P. DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGI; ZAPADNE SLOV. ZVEZE V DENVER, COLO., IN SLOVENSKE ŽENSKÉ ZVEZE V ZEDINJENIH DRŽAVAH.

(Official Organ of four Slovenian Organizations)

NAJSTAREJŠI IN NAJBOLJ PRILJUBLJEN SLOVENSKI LIST V DRUŽENIH DRŽAVAH AMERIŠKIH.

1 S Hugon
2 N Cvetna nedelja
3 P Ribari, klof
4 T Isidor
5 S Vincenci
6 C V. set., Viljem
7 P Veliki petek
8 S Velika sobota
9 N Velikonoča
10 P Mehtilda
11 T Leon I.
12 S Sabo, moš.
13 O Hermenegild
14 P Lidvina
15 S Peter Gonz.

ŠTEV. (NO.) 68.

CHICAGO, ILL., SOBOTA, 8. APRILA — SATURDAY, APRIL 8, 1939

LETNIK (VOL.) XLVIII.

Evropsko stanje do skrajnosti napeto; države v pripravi

Hitler in Mussolini prignala evropski položaj do skrajnega viška. — Razburjenje zaradi zasedbe Albanije. — Jugoslavija ogrožena od dveh strani. — Albanci se nameravajo upreti. — Diktatorja obkrožavata Francijo in Anglijo.

London, Anglija. — V Evropi je prišlo zadnje dni do tako napetega položaja, da bi bilo kaj malo presenetljivo, ako bi dolgo prikrivane sovražnosti vsak trenotek izbruhnele na dan in zavile celi kontinent v vojni požar. Države so očitno že opustile vsako upanje, da bi se mogoče še kaj dolgo ohranili sedanjí "mir" vsaj na videz, in zato zdaj v teh trenutkih, ki so brzokone zadnji, skušajo le, kako bi prehiteli druga drago v pripravljenosti.

Mussolini razburil Jugoslavijo in Albanijo

Skrajno resno situacijo je ustvarila Italija v južni Evropi, ko se je odločila, da bo vzela Albanijo pod svoje "varstvo". Razburkala je s tem ne samo Albance same, ki so odločeni, da se bodo z orožjem v roki uprli nameravanemu "pokroviteljstvu", marveč tudi vse okoliške države, zlasti pa Jugoslavijo. Iz Belgrade prihaja poročilo, da je kraljevi namestnik Pavel takoj poklical k sebi min. predsednika Cvetkovića in vojnega ministra Nedića, ko je v sredo zvečer prejel od Italije uradno obvestilo glede nameravnega protektorata v Albaniji. Takoj nato je bila sklicana izredna seja vladnega kabineta, na kateri se je odločilo, da se v svrhu ukrepitev nadaljnjih korakov pokličejo na posvetovanje v Belgrad vsi armadni poveljniki. Kake korake namerava Jugoslavija podvzeti, je še negotovo.

V Albaniji sami, kakor omenjeno, je načrt Italije vzbudil velikansko ogorčenje med ljudstvom. Dočim se je v četrtek vlada še posvetovala s kraljem Zogom, kako stališče se naj zavzame napram Italiji, so pa voditelji naroda izjavili, da se bodo borili za neodvisnost svoje države in, da se bodo uprli, ako bi se vlada podala pritisku Italije.

Hitler grozi Jugoslaviji od severa

Z zasedbo Albanije bi Italija izvršila eno točko najnovejšega načrta, ki sta ga sestavila Hitler in Mussolini, namreč, da obkrožita Francijo in Anglijo in vse tiste države, ki so se zvezale z njima, ali, ki bi se še utegnile. Na tej točki pride v poštev predvsem Jugoslavija, z njo pa tudi druge balkanske države.

Istočasno, ko izvaja Mussolini pritisk od juga, je pa Hitler zagrožil Jugoslaviji od severa. Poročila govore, da je poslal na Koroško številne vojaške oddelke, ki bi baje stopili v akcijo, kakor hitro bi se skušala Jugoslavija upirati italijanski zasedbi Albanije. Pod takim pritiskom je dvomljivo, da bi se upala Jugoslavija kaj resnejšega ukreniti, izvzemi mogoče, ako bi dobila iz Londona in Pariza kako prav zanesljivo zagotovilo glede pomoči.

LEBRUN IZVOLJEN

Francija prelomila staro tradicijo.

Pariz, Francija. — Francoski parlament je vrgel v koš dolgo veljavne tradicije, ko je parlament zadnje sredo ponovno izvolil državnega predsednika Lebruna za nadaljnjih sedem let. Dosedanji običaj, ki ga je država z vso strogostjo upoštevala, je bil namreč, da sme biti predsednik izvoljen samo za en rok sedmerih let, podobno, kakor je v Ameriki običaj, da ne sme iti predsednik preko dveh rokov. Na pritisk raznih političnih voditeljev, predvsem Daladierja, pa je Lebrun ponovno kandidiral in bil izvoljen z večino 506 glasov od skupnih 909.

PRITISK ZA PREMENO WAGNERJEVEGA ZAKONA

Washington, D. C. — Eden članov poslanskega odbora za pravila, namreč demokrat Cox iz Ga., je zadnje sredo izrazil zahtevo, da se takoj podvzamejo koraki za uvedbo izprememb v Wagnerjevem delavskem zakonu, in zagrožil s pritiskom, ako se zahteva ne bo upoštevala. Proti odboru za del. odnose, ki posluje po določbah Wagnerjevega zakona, je vložil dolgo vrsto pritožb, med temi, da je odbor očitno nasproten delodajalcem, da kaže naklonjenost CIO in nasprotno sovražnost napram neodvisnim unijam. Točasno leži predlog za izpremembo zakona v poslanskem delavskem odboru in Cox je ta odbor obdoližil, da nalašč zavlačuje njega rešitev, ter obenem zagrožil, ako ne bo predlog nemudoma postavljen pred celokupno zbornico, potem bo on zahteval v odboru za pravila, naj se podvzame kongresna preiskava glede delovanja odbora za del. odnose.

RUSKI BREZBOŽCI PROTI VELIKI NOČI

Moskva, Rusija. — Liga brezbožcev je zdaj ob velikonočnem času podvojila svoje delovanje, da odtrga ljudi od vere. Svojim članom je naročila, naj pritiskajo na ljudi, da prezro Veliko noč, češ, da je ravno ta praznik najbolj škodljiv za sovjetsko republiko, ker odtrga mnogo vernikov od vsakdanjega dela. Agitatorji skušajo obenem prepričati ljudi, da se duhovništvo poslužuje vere za pripravljanje nove imperijalistične vojne, predvsem vojne proti sovjetski uniji. — Kljub vsemu temu obrekovanju in naporom brezbožcev pa v Rusiji vera kar noče izginiti in se čimdalje več ljudi vrača k njej.

VATIKAN UTEGNE POSREDOVATI

Vatikan. — Tukajšnji krogi so objavili, da namerava papež Pij prečitati prihodno nedeljo med velikonočnimi obredi posebno deklaracijo. Kaj bo vsebina tega proglasa, se ne ve, pač pa se s skorajšnjo gotovostjo pričakuje, da bo z njim skušal papež pomiriti sedanjo napeto mednarodno situacijo in, da bo ponovno apeliral na države, naj se vzdržujejo od sovražnih činov.

KRIŽEM SVETA

Gdansk. — V nekem mestu v tukajšnji bližini je prišlo zadnje sredo do spopada med naziji in Poljaki, pri katerem so obdelovali drug drugega s steklenicami in kozarci, dokler jih ni policija razkropila.

Buenos Aires, Argentina. — Po odredbi vlade so podvzele oblasti preiskavo glede nazijske aktivnosti po vseh argentinskih provincah. Policiji je prišlo v roke več dokumentov, ko je na dovoljenje sodišča odprla varnostne shrambe v raznih bankah.

Marblethorpe, Anglija. — Pravo paniko je povzročila neka bomba, ki je padla v bližini neke vasi iz aeroplana. Domnevali so že, da so sovražna letala v deželi. Bomba je po neprevidnosti padla iz nekega angleškega aeroplana.

MOŽ IMA MOREBITI PRAV

Washington, D. C. — Poslanec Goldsborough iz Md. je zadnje sredo prevzel novi urad federalnega sodnika, na katerega je bil imenovan. Pred odhodom iz kongresa pa je imel govor, ki je marsikoga osupnil. Mož je namreč dejal, da so vse te skrbi o velikih vladnih dolgovi prazne. Ako namreč dolgujemo milijarde, smo zopet mi tisti, katerim se te milijarde dolgujejo, ter smo tako mi vsi istočasno upniki in dolžniki.

TRI SKUPINE ČETVORČKOV

Okrog štirih deklic-četvork, ki so bile nedavno rojene družini Badgett v Galveston, Tex., ste se pred kratkim zbrali dve drugi skupini četvorkov, namreč 23 letne Keys sestre iz Oklahoma City, in štirje devetletni Perricone dečki iz Beaumont, Tex.

PROTI IZOLACIJI

Priporočila, da Amerika lahko prodaja orožje.

Washington, D. C. — Pred senatskim odborom za tujezemске zadeve, ki točasno zaslišuje mnenje raznih vplivnih osebnosti glede tega, v koliko naj ostane Amerika nevtralna v slučaju vojne, je nastopil ta četrtek znani finančnik Baruch. Ta je izrazil mnenje, da bi bilo popolnoma na mestu, ako bi Amerika prodajala proti gotovini orožje bojujočim se državam. Dan prej pa je bil zaslšan bivši državni tajnik v Hooverjevem kabinetu, Stimson, ki je vzbudil precejšnje presenečenje s svojim mnenjem. Dejal je namreč, naj bi se dala predsedniku pravica, da določi, katera država napada in katerega se brani, ter da za zadnje dovoli, da sme dobivati od tukaj orožje.

MLADINA IMA ZDRAV APETIT

Chicago, Ill. — V tukajšnjih višjih šolah so postavljene jedilnice, kjer dobiva mladina opoldne svoj obed, in, dočim vsak posamezno razmeroma ne poje dosti, je pa naspromptno potrebne ogromne množine živil, da se nasiti 61.798 želodcev te mladine. Tako je direktor jedilnice objavil, da se povzije vsak dan 965 funtov frankfurterce, 88.000 žemelj, 2.750 funtov kruha in 105 funtov surovega masla. A to še dolgo ne zadostuje. Povrhu je treba vsak dan pripraviti 1.994 funtov govedine, 495 funtov svinjine, 176 funtov teletine in 100 funtov bravnine. In tudi to še ni vse: Nad eno tono krompirja izgine vsak dan, par sto funtov spagetijev, nad 2000 jajc, mleka ter kave pa nič koliko. In vse to ne stane posamezne osebe niti 10 centov na dan.

ŠIRITE AMER. SLOVENC!

Iz Jugoslavije

Selška dolina na Gorenjskem, ki je sloveča po svoji lepoti, bo v kratkem dobila moderno električno razsvetljava. — Ogenj uničil trem posestnikom domačije. — Smrtna kosa, razne nezgode in drugo.

Lep korak naprej
Selca, 20. marca. — Te dni je prešla bivša elektrarna Franceta Kemperla v last škofovsko elektrarne. — Sedanja elektrarna na Češnjici črpa svojo moč iz potoka Češnjice, kilometer od vasi Rudno. Za pogon je instalirana Francisovalna spiralna turbina 75 k. s. z generatorjem na vrtilni tok učinka 75 KVA. Voda je izpeljana po lesenem koritu v dolžini 400 m, vendar pa ta dovod ne odgovarja, zaradi česar bo škofovsko elektrarna sedanji dovod preuredila in izpeljala vodo po železnih cevih ob potoku. Za sedaj nameščeno turbino znaša vodni padec okrog 55 metrov. Obstoječi daljnovod je izpeljan od centrale do Dolenje vasi in sta bili s to napravo elektrificirani vasi Selca in Dolenja vas. Pregled sedanje naprave pa je pokazal, da je v izredno slabem stanju, zaradi česar je v načrtu, da se bo temeljito popravila in preuredila. Predvsem hočejo zvezati to centralo s škofovsko v Skalcah, zakar pa bo potreben nov daljnovod v dolžini devetih kilometrov. Istočasno, ko bosta obe elektrarni zvezani, bodo pristopili tudi k elektrifikaciji vseh zainteresiranih vasi. In tako bo zagorela električna luč vsem Bukovici, Praprotnemu, Lušam, Ševljam, Knapam, Bukovščici in še Štrmici. Elektrifikacijski program bo izveden letos in so se pripravljala dela že pričela.

Smrtna kosa
V Mariboru je umrl prelat Dr. Fran Kovačič. Rojen je bil kot sin kmečkih staršev v Veržeju leta 1867 in bil leta 1894 posvečen v mašnika. Služboval je v Spodnji Poljskavi, Studencah pri Poljčanah, odkoder je leta 1895 odšel v Rim študirat filozofijo kjer je bil leta 1897 promoviran za doktorja filozofije in kmalu na to nastopil službo profesorja v mariborskem bogoslovju, kjer je ostal do upokojitve.

Sneg v Bosni

Kakor se poroča, je okolu 20. marca v Bosni nenadoma zapadel tako debel sneg, kot ga niso imeli vso zimo. Velike prometne ovire zaradi zapadlega snega so tudi po Južni Srbiji. Celih sedem dni je bil na nekaterih cestah popolnoma ustavljen ves promet. V Primorju vlada silna burja, ki zelo ovira promet na morju.

Radio naročniki v Jugoslaviji

Po najnovejših statističnih podatkih je bilo v Jugoslaviji 1. januarja letos 130.641 radio naročnikov. Leta 1929 jih je bilo šele 32.976 in se je torej število teh v desetih letih početrilo. Ti naročniki so razdeljeni na območja treh jugoslovanskih radio postaj: beogradske, zagrebške in ljubljanske. Prva ima nekoliko polovico, drugi dve pa nekako po četrtino teh naročnikov. Sedaj je v načrtu da se zgrade renejše postaje v Mariboru, Skoplju in Splitu.

Velik požar

Maribor, 20. marca. — Danes je izbruhnil požar v stanovanjski hiši Alojzija Plečka v vasi Brezule pri Račah, ki je hišo z gospodarskim poslopjem popolnoma uničil. Zgorelo je tudi vse gospodarsko orodje, poljski pridelki, pohištvo in vsa obleka. Gospodar se je ob izbruhu požara nahajal v sosedni vasi po opravkih. Ko je zvedel, da mu gori dom, je hitel domov ter v zadnjem trenutku rešil iz gorečega poslopja svojega 83 let starega očeta, ki je bil zaradi starosti in bolezní priklenjen na posteljo. Kakor se je ugotovilo, je požar nastal zaradi tega, ker so se vnele saje v dimniku. Ker je pihal močan veter, se je požar razširil na sosedna poslopja posestnice Neže Mon in posestnika ter gostilničarja Franca Žagača. Posestnici Mon je zgorelo gospodarsko poslopje in stanovanjska hiša, posest-

Nesreča

Z vrela smole se je polil pri delu v tovarni "Metka" v Celju 20 letni ključavničarski pomočnik Slavko Mulej z Ložnice pri Celju in dobil pri tem prav nevarne opekline po obrazu in rokah.

Napaden

V mariborsko bolnico je bil pripeljan 37 letni posestnik Josip Bukovnik iz Sv. Janža pri Marenbergu, katerega je neznan napadalec pobil s tožom predmetom in mu prizajel občutne poškodbe.

Kap

V Mariboru je smrtonosna kap zadela dimnikarskega mojstra Ludvika Puelja, ki je bil v mestu in okolici splošno znan. Star je bil 45 let.

Amerikanski Slovenec

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891.

The first and the Oldest Slovene Newspaper in America.
Established 1891.

Izhaja vsak dan razun nedelj, posebnikov in dnevoov po praznikih.

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

Izdaja in tiska: EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave: 1849 W. Cermak Rd., Chicago
Telefon: CANAL 5544

Published by: EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office: 1849 W. Cermak Rd., Chicago
Phone: CANAL 5544

Naročnina:		Subscription:	
Za celo leto	\$5.00	For one year	\$5.00
Za pol leta	2.50	For half a year	2.50
Za četrt leta	1.50	For three months	1.50
Za Chicago, Kanado in Evropo:		Chicago, Canada and Europe:	
Za celo leto	\$6.00	For one year	\$6.00
Za pol leta	3.00	For half year	3.00
Za četrt leta	1.75	For three months	1.75
Posamezna številka	3c	Single copy	3c

Dopisi važnega pomena za hitro objavo morajo biti doposlani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnje številko v tednu je čas do četrtka dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Volkovi okrog Jugoslavije

Čitatelji "Am. Slovenca" se mogoče spominjajo članka v tem listu z dne 16. dec. 1938. pod naslovom "Evropske sitnosti". Tam smo zapisali med drugim to-le:

"Iz rimskega vulkana so začele bruhati nove sitnosti. Mussolini hoče na vsak način napraviti iz Sredozemskega morja italijansko jezero. Mussolini zahteva Tunisijo in Korziko in nekatere druge kraje od Francije. Znano pa je, da Francozi ne Angleži, ne dajejo radi tega kar spada k njim. Svoje račune radi plačujejo s tujo lastnino. V Monakovem so izplačali Hitlerja z Čehoslovaško. Ali se bo kdo čudil, če bi Francozi in Angleži izplačali Mussolinija n. pr. z obalo na vzhodni strani Adrije?"

Poročilo od zadnjega četrtka 6. aprila pa že pove, da Italija pošilja cele kore vojaštva v Albanijo in da je odločila, da vzame Albanijo pod svoje "varstvo".

Vsako ugibanje je odveč. Odkrito je treba priznati: usodni dan je tukaj! Temni se, črna noč prihaja...

Dejstvo je treba pogledati v oči. Diktatorja imata skupne načrte. Mussolini bo pograbil vse važne obale in otoke v Jadranu in morda dalje doli ob Grški radi Dardanel. Nazijske čete se zbirajo na Koroskem in Štajerskem. Ali mislite, da za kak nedeljski piknik? Blagor mu, kdor tako misli...

Listi v Londonu in Parizu izjavljajo, da je to samo poteza, da se moralno upliva na Jugoslavijo, da se ne pridruži "Anti-Hitlerjevi fronti", ki jo skuša ustvariti Anglija. "Moralno upliva", kakopak! Znano je, kako zna Hitler "uplivali"! On enostavno zasede in vzame pod svoje "varstvo". Na tak način bo najbrže "uplival" tudi Mussolini.

Ali bo kdo zdaj dvignil prst proti Mussoliniju in Hitlerju? Težko.

In Jugoslavija sama, kaj naj stori? Ali naj skuša sama zavrniti 70 milijonov Nemcev in 40 milijonov Italijanov? To bi bil samomor. Drugače bi bilo, če bi v Moskvi sedelo kaj Slovanov. Tako pa pred najhujšim stojimo.

In v Jugoslaviji sami, kaj se godi? Tekom 21 let jim ni prišlo ni na misel do zadnjih dni, da bi si lastno hišo na znotraj v toliko uredili, da bi gledala iz nje zadovoljnost in sloga. Ni dolgo tega, ko je neki humorist zapisal o notranjih sporih med Srbi in Hrvatmi: "Kaj je to vpitje, kaj pomeni ta večni ravs med Srbom in Hrvatom?" — Pa odgovarja: "Srb kaže Hrvat, da je on večji junače, nego on, a Hrvat kaže, da je to neistina in da večjega junaka nego je Hrvat svet nima!" — "Tako, in radi tega se prepirata že dvajset let?" — "Da, in kaže, da se bosta, dokler ne pride nekdo in ju ne prime za ušesa." — Grenka je ta-le za nas Jugoslovane — a resnična!

Zgleda, da za Hrvate pride kmalu "avtonomija", ki bo črna in tužna. Isto za nas, ki smo iz krajev nad Kolpo. Volkovi že stojijo vse na okrog in se obližujejo nad plenom.

Tužna nam majka! Zapišemo pa na tem le mestu, da večjega veselja za nas ne bo, kakor če bomo mogli kedaj zapisati, da smo se, ko smo te vrstice pisali, hudo motili!

Civilne vojne v Španiji je konec. Vzroki, ki so začeli to krvoprelitje med Španci so znani. Hujskanje in podpihovanje je prišlo v največji meri od zunaj iz rdeče Moskve. Začelo je kipeti, izbruhnulo je in borba je trajala skoro malo manj kakor tri leta. Poročila omenjajo, da je zgubilo življenje v tej borbi nad 1 milijon Špancev. Materielna škoda sega v težke bilijone. Zakaj vse to? Samo zato, ker je komunistična druhal hotela zavladati Španiji. Isto, kar se je dogodilo Španiji se lahko dogodi vsaki deželi, če se ljudstvo toliko spozabi, da ne zna več samo trezno misliti in se da potegniti za nos nergačem komunistom. Zgodovina komunistov jasno kaže, da kjerkoli so se še pojavili, so prinesli s seboj preprij in boj. V deželah, kjer je vladala pred njimi sloga in mir, je nastala kmalu razvratnost, ki je končala še vedno v grozi in krvi. Komunistična propaganda je največja nesreča za vsako deželo in vsak narod. Rusija in Španija sta najboljši pričji, da je tako res.

"Prosveta" je izšla za 35 letnico SNPJ. v povečani slavnostni izdaji. S tiskarskega stališča je priloga s slikami še čedno delo. Vsebinska pa večinoma zabeljena s protiversko vsebino. Molek se posebno odlikuje v svoji mržnji do vsega kar je verskega v svoji enodejanki: "Dete je živo". Župnika imenuje Torbo in kajpada zraven mora biti farovž itd. Sploh, pa, kaj bi tak fanatik, kakor je Molek pisal, če bi ne bilo na svetu farovžev in župnikov?! Najbrž bi bilo možičku tako dolgčas na tem puklastem svetu, da bi še živeti ne hotel na njem. Dokler so pa farovži in župniki na svetu, se pa možičku svet tako dopade, da veselo vzklíkne: "Mi se ne staramo!"

Prej ali slej človek spozna, da je življenje zbirka dobrih in slabih ter srečnih in nesrečnih dni in zbirka zmag in porazov ter dobivanja in dajanja. — Peterson.

Tisti, ki ne zna v jezi samega sebe premagati, navadno vedno zgubi v vsakem boju.

DRAGI AMERIKANSKI SLOVENEK!

Pittsburgh, Pa.
Prejela sem tvojo cenjeno kartico in sem bila prav vesela. Hvala ti! Le pridi lepi in dragi list vsaki dan, saj te imam zares radi. Saj si lep in potreben si nam tudi. Zares, v vsako slovensko hišo bi moral prihajati, pa bi bilo kmalu bolje na svetu kot je. — Sedaj pa hvala Mrs. Cadonič, ki mi je naročila list Amer. Slovenec in plačala za šest mesecev. Ona že ve, da bom to svoto povrnila in plačala list še za naprej. Ze parkrat me je prosila, da bi si naročila list Amerikanski Slovenec, pa sem ji morala vselej odgovarjati, da ne morem. No, sedaj ga je pa ona naročila. Ona pač zna, kako se mora širiti katoliško časopisje. Če bi bilo veliko takih, kot je Mrs. Cadonič, pa bi bil Amerikanski Slovenec, ta lepi, potreben in podučni list kmalu v vsaki slovenski katoliški hiši. — Od srca in duše te pozdravljam dragi list. Le pridi vsaki dan. — Prav lepa hvala tudi Mrs. Cadonič. — Pozdrav in vesele praznike vsem naročnikom.

K. Hodnik

IZ ZLATE KALIFORNIJE SE OGLAŠAJO

San Jose, Calif.
Spet se oglašam iz daljne Kalifornije, v kar me je prisilila neljuba pomota, ki se je prikrala v moj dopis, ko sem poročala o delu v Crakett, California, kjer je moj mož delal 21 let in stoji v dopisu, da ni nobeden, ki je bil tam zaposlen, dobil penziona. Je bil spet tisti "tiskarski škrtat", kot mu pravijo, da je tako na pravil, kajti poročala sem, da je bil moj mož poslan iz omenjene tovarne pred 10 leti in z njim še več drugih, ker so bili prestari za delo in vsi so dobili penziona ki znaša \$50.00 na mesec. Dobiva še tudi sedaj, ko smo se preselili s njimi v mesto, da se bosta, dokler ne pride nekdo in ju ne prime za ušesa." — Grenka je ta-le za nas Jugoslovane — a resnična!

"TARZAN IN PREPOVEDANO MESTO" (86)

"Vse pozaprite v kletke," zapoveduje poveljnik: "razun tega le," in po kaže na Tarzana: "kraljica Atka ga hoče videti." "Peljite ga h kraljici!" je ponovil zopet poveljnik. Tedaj se je iz neke kletke zaslislal na pol divji glas: "H kraljici Atki, k temu vragu! Ha, ha!" — Bil je Atan Thome.

ste, da se vse udeležite. Zbirale se bomo v cerkveni dvorani 10 minut pred sv. mašo, odkoder skupno odkorakamo v cerkev. Skrbite, da bo vsaka o pravem času na mestu. Upajoč, da bote upoštevale sklep seje in se pokazale, da ste prave članice SZZ, vam želim obilo velikonočnega veselja in mnogo pihov ter potic. — Vsem glavnim odbornicam in članicam SZZ ter čitateljem Amer. Slovenca veselo Alelujo.

Mrs. Frances Ključevšek, preds.

KAJ NOVEGA NA WILLARDU?

Willard, Wis.
Mr. Fr. Klanchar in Mr. Fr. Perovšek, katera sta bila v bolnišnici, sta sedaj že zopet doma in se jima zdravje popolno vrača na bolje. — Naš č. g. Father Muren pa so še vedno v bolnišnici, kakor tudi Mr. Fr. Lunka, pa je upanje, da tudi onadva v kratkem zapustita bolnišnico, ker se jima je obrnilo precej na bolje. — Mrs. J. Zalar, katera je bila prav resno obolela, se počuti veliko bolje. Vsem bolnikom želijo prijatelji skorajšnjega zdravlja.

Trojčki, o katerih je bilo poročano da pridejo na Willard, so že tukaj, samo malo potrpljenja, pa jih bomo videli. — Veselo Velikonoč vsem naročnikom Amerikanskega Slovenca!

Ludwik Perushek

MALO POPRAVKA

V št. 60. Amerikanskega Slovenca si je tiskarski škrtat privoščil že malo preveč pravice, katero si lasti več ali manj po vseh tiskarskih podjetjih. — Tam v dopisu je bilo poročano, da se cerkveni pevski zbor v La Salle pridno lepo prepevati. In ta, ne bodi pa, kakor tiskarski škrtat, je napravil iz črke "h" črko "n". Na ta način je besedo "hoče" izmislil v "noče". To je seveda popolnoma drug pomen in prav gotovo je marsikdo debelo pogledal, ko je tobral. Resnica torej je, da zbor cerkve sv. Roka v La Salle, hoče za Velikonoč lepo in ubrano prepevati. — Pa to škrtatu še ni bilo dovolj. V istem dopisu je bilo tudi poročano, da je za pevovodno društva Soča Mrs. Fani Lepich, (Eisst). Pa je škrtat hitro porinil svoje prste vmes in napravil iz tega Mr. F. Sepich, kar seveda ni bilo prav. — Vidite tako nam tiskarski škrtat nagaja, potem se pa škodoželjno reži kje iz kakega kota in osle kaže, mi pa moramo potem te njegove norčije popravljati. — Pom. ured.

OD DRUŠTVA SV. DRUŽINE ŠT. 11, DSD.

Pittsburgh, Pa.
Članstvu zgoraj omenjenega društva se naznanja, da se vrši redna mesečna društvena seja v nedeljo 16. aprila. Začetek seje ob 9 uri zjutraj v navadnih prostorih v Slovenskem domu na 57 cesti. Na

dnevem redu bo več važnih reči za rešiti v korist društva in članstva, zato pridite vsi na sejo. — Ob enem ste prošeni, da če hoče kdo kaj izvedeti od glavnega urada DSD., ali če želi od tam kakega pojasnila, naj to stori s posredovanjem društvenega odbora, ki je vedno pripravljen ustreči vsakemu članu in članici. Če se bote sami obračali na glavni urad, bodo tam mislili, da vaš odbor zanemarljivo svoje dolžnosti.

Pozdravljeni in vesele velikonočne praznike vsemu članstvu DSD.

Društveni odbor TO IN ONO

POVRŠNO ČITANJE

Če vzamemo natančno, je branje zelo površna zadeva — treba je to besedo le pravilno razumeti. Tu pomeni namreč to, da oko pri branju ne ujame celih črk, temveč pred vsem njihove zgornje polovice. Tu zgoraj so tiste poteze in sestavine, po katerih črke natančno razločujemo.

O tem se lahko takoj prepričamo, če pokrijemo izmenoma zdaj zgornjo, zdaj spodnjo polovico natiskane vrste. Če si ogledujemo le spodnje dele črk, dosti težje razberemo besedilo, nego če si ogledujemo zgornje dele. Tudi če se točno opazujemo pri branju, dobimo vtis, da drsi pogled pred vsem po zgornji polovici vrst.

ČAROVNIK

Najbolj znani mož na vsem Kosovem Polju je brez dvoma 106 letni Muja Šičarovič. Velja za pravega čarovnika. Od svojega očeta se je bil naučil neko čudno "molitvico", s pomočjo katere nalovi ta možakar rib kolikor jih le hoče. Pravijo, da ribe kar drve skupaj, kadar se pojavi ta človek ob vodi in začne na ves glas kričati to molitvico. In te ribe mu potem služijo kot najuspešnejše zdravilo proti mrzlici. Kadar gre skozi kakšno vas, vedno vpije, in njegov glas je čisto podoben lajanju. Za njim se navadno podi gruča otrok, ki med njimi ta mož vzbuja še prav posebno pozornost. Mož hodi od hiše do hiše in zdravi v "lajanjem" ljudi vseh mogočih bolezni. Nekateri, ki so že bolj sodobni, pravijo, da "ordinira". Če se kakemu dekletu na primer ne posreči, da bi osvobojila srce mladega fanta, baje uspešno pomaga Mujina "sveta palica". Torej je res velik čarovnik.

NOVA EINSTEINOVA TEORIJA

Albert Einstein, odkritelj relativnostne teorije, ki je prošle dne obhajal 60 letnico rojstva, je ob tej priliki izjavil, da je prišel do novih sklepov o sistemu gravitacije. Pravi tudi, da je na potu do odkritja preprostega zakona, ki bo pojasnil strukturo vsemirja in tajno materije.

ŠIRITE AMER. SLOVENCIA

Dogodki med Slovenci pe Ameriki

Volitive

Summit, Ill. — V Argo-Summit, bodo 18. aprila volitive za trustee. Zopet bo na kandidatni listi eden naših rojakov in sicer Mr. John Jalovek. Imamo samo enega edinega Slovenca v uradu in je dober, zato naj vsaj po svojih močeh pomaga svojemu rojaku. Zatorej ne pozabimo 18. aprila dragi Slovenci, Hrvatje, Slovaki in Poljaki voliti za našega rojaka, o katerem vemo, da nam rad pomaga kolikor je v njegovi moči.

V domovino

Cleveland, O. — Pred kratkim se je podal za nekaj časa po važnih opravkih v staro domovino in sicer v Borovnico tukaj dobro poznani rojak Mr. Frank Drašler. Odsel je na pot takoj drugi dan, ko je prišel iz domovine k njemu njegov sin, kot je bilo že poročano. Po par mesecih odsotnosti bo zopet prišel nazaj.

Smrt na zapadu

Helper, Utah. — Tukaj je pred kratkim umrla stara pionirka Mary Heler, ki je dočakala 72 let. Doma je bila v Bulmansdorfu na Koroskem. Zapuščena moža, s katerim je bila poročena 45 let.

Vest iz domovine

Waukegan, Ill. — Tukajinja Ignac in Frank Hodnik ter Mary omožena Japelj in Frances omožena Jesenovec, so prejeli iz starega kraja žalostno sporočilo, da jim je na Vrhniki pri Ljubljani umrla njihova mati Johana Hodnik, po domače Žontičeva mati, v visoki starosti 81 let. Zapuščena moža, enega sina in dve hčerki tukaj, v Waukeganu pa zgoraj omenjene. R. I. P.

Lorainske vesti

Lorain, O. — Dne 25. in 26. marca smo imeli v naši fari cerkveni bazar, ki je bil za današnje razmere dobro obiskan in tudi uspešen v vseh ozirih. — Teta storklja je vavsovala v naselbini in obiskala družino George Kanoti, katerim je podarila krepkega sinka. — Pri družini Mr. in Mrs. Mike Stembal je pa pustila zalo hčerko. — Mudila se je tudi pri družini Mr. in Mrs. Louis Kamnikar in jim podarila luštnega fantka. — Častitke!

Vest iz domovine

West Allis, Wis. — Mrs. Frank Skok, soproga tukajšnjega slovenskega fotografa je prejela iz starega kraja žalostno vest, da ji je v Spodnji Rečici pri Savinji v Savinjski dolini umrl njen bratranec Franc Kolenc, po domače Brinovec, lesni trgovec in tovarnar v starosti 62 let. Poleg vdove zapuščena še šest otrok, tukaj v Ameriki, v Aguilar Colorado pa brata Jožeta.

(Metropolitan Newspaper Service) Napisal: Edgar Rice Burroughs

POZOR! Pogledaj na številke poleg naslova in imena. Ako ti je naročnine potekla, obnovi jo in pomagaj listu!

ZANIMIVA PUBLIKACIJA

Angleški novinar Sidney Morrell je izdal knjigo, ki obravnava krizo Češkoslovaške v septembru minulega leta. Knjiga ima značilen naslov:

Morrellova publikacija prinaša niz važnih podatkov, ki so deloma še nepoznana, deloma pa so bili doslej dostopni samo poučenim osebam. Chamberlain je čez Češkoslovaško napravil križ že davno prej, nego je napočil usodni trenutek.

Morrell obravnava tudi misijo lorda Runcimana. Chamberlain je dejal da je prišel Runciman samo zaradi tega v Prago, ker je tako želela češkoslovaška vlada. V resnici pa je bila misija lorda Runcimana v tem, da iztrga kontrolo praške politike iz rok predsednika dr. Beneša ter jo izroči v Chamberlainove roke.

Dramatični prizor v noči od 20. na 21. september, ko sta britski in francoski poslanik prišla na Hradčane k dr. Benešu z zahtevo, naj sprejme angleško-francoski ultimati, ki je pomenil kapitulacijo ČSR, opisuje Morrell takole:

Dne 21. septembra ponoči ob treh je odšel britanski poslanik v Pragi Basil Newton iz prostorov poslaništva na Hradčane, kjer se je sestal s francoskim poslanikom de la Croixom. Oba sta zahtevala takojšnji razgovor z Benešem. Prezidentov tajnik, oblečen v haljo, je odšel v prezidentovo spalnico in zbudil dr. Beneša. Lahko si mislimo, kako je takrat izgledal dr. Beneš truden, strašno star navzlic svojim 54 letom in živčno popolnoma izčrpan. Takšen je stopil pred oba diplomata, da bi pogledal dejstvom v obraz. Ministra sta

zahtevala od predsednika točen in pozitiven odgovor.

Francoski poslanik de la Croix je imel nevhvaležno nalogo sporočiti dr. Benešu, da Francija ne bo priskočila na pomoč Češkoslovaški, če bi bila napadena. Newton je nato pristavil, da se bo Anglija popolnoma desinteresirala glede usode Čehov, ako ti ne pristanejo na takojšen odstop sudetskega ozemlja Hitlerju. Dr. Beneš je v tistem trenutku spoznal, da je sam in zapuščen. Oba poslanika sta energično zahtevala odgovor, ki ga mora Chamberlain naslednji dan sporočiti Hitlerju v Godesbergu. Ta odgovor mora biti pozitiven, če računata dr. Beneš še na pomoč zapadnih velesil, v nasprotnem primeru je lahko tudi negativen.

Beneš ni mogel takoj reči da ali ne. Moral bi imeti čas za premislek. Opozoril je nočna gosta, da je ura tri. Toda Chamberlain je imel najavljen obisk v Godesbergu naslednji dan. Bilo je torej dovolj časa, da bi se dr. Beneš lahko naspal in sklical naslednji dan vlado na posvetovanje. Diplomata pa sta bila neizprosna. Iz Newtonovega obnašanja se je videlo, da čaka Chamberlain pravega poslanika pri telefonu. Newton in de la Croix sta zahtevala, naj dr. Beneš takoj pozove člane vlade na sestanek. Tako je dr. Beneš sprevidel, da je brez pomena sleherni nadaljnji odpor. Truden je pristal na zahtevo, naj se nemudoma pozovejo člani vlade na posvetovanje.

Tako piše o tej stvari angleški novinar, ki na koncu pripominja, da je Anglija v Monakovem izgubila mnogo več nego Češkoslovaška.

WPA UPRAVITELJ

RAZJAŠNjuje NEKE KRIVE POJME O WORK PROGRAMU

Govorec čez radio mrežo širrom dežele je Colonel Francis C. Harrington, WPA upravitelj, razjasnil nekatera nespornostna ljenja glede delavnega programa.

Poudaril je šestoro točk: delovanje programa na podlagi lokalno predlaganih načrtov; dejstvo, da isti nudi pripomožno delo, ne pa direktno pripomoč (relief); WPA pravila, ki zahtevajo plačevanje istih urnih mezd, kakršne veljajo za vse delavce, pri čemur pa WPA delavec dela toliko na mesec, da njegov zaslužek zadostuje za vzdrževanje; nizke upravne stroške za WPA; in končno dejstvo, da WPA program deluje v poljedelskih in polu-poljedelskih pokrajinah isto tako, kakor v velemestih.

Z ozirom na to zadnjo točko je Col. Harrington naglasil, da je seveda največ WPA projektov tam, kjer je več delavcev na razpolago. T o d a, rekel je. "WPA program deluje takorekvo v vsaki county Združenih držav. Kjerkoli so nezaposleni delavci v potrebi, WPA sodeluje s tem, da daje zaslužek ljudem na takem delu, ki je v korist kraja, kjer živijo."

Omenil je eno izmed največjih WPA podjetij — gradnjo in izboljšanje 180,000 milj postranskih cest — program, ki se skoraj popolnoma izvršuje v poljedelskih ali polu-poljedelskih okrajinah.

Glede samega osnovnega značaja programa pojavljajo se nespornostna ljenja in v tem pogledu je upravitelj rekel: "Ali je WPA program federalen ali lokalni? Ljudje so ožigovali to upravo kot federalno birokracijo, obremenjeno z uradnim zavlacvanjem, ki izvršuje svoje delovanje brez ozira na želje lokalnih enot v deželi. Kakšna so pa dejstva?"

"Petindevetdeset odstot naše ga programa obstoja iz lokalnih

projektov, ki so jih izmislile, načrtale in nam predložile mestne, okrajne ali državne oblasti. To pomenja, da le pet odstot WPA projektov obstoja iz podjetij, izvedenih direktno od WPA ali drugih federalnih oblasti, kot so federalni zdravstveni urad, trgovinski department, poljedelski department in drugi."

Washingtonski urad za WPA, razložil je, "se samo peča s tem, da odločuje, da-li lokalno predlagani načrti odgovarjajo gotovim predpogojem glede primerenosti, kar se tiče potrebe nezaposlenosti in vrednosti za dotično občino, in glede prispevanja lokalnih pokroviteljev."

"Drug krivi pojem glede WPA je mnenje, da daje direktno pripomoč — to je, denar ljudem, ki niso zmožni za delo, oziroma ljudem, ki ne dajejo ničesar v zameno. To ni res. . . . Kar je federalna vlada sprejela kot narodno dolžnost je, da vodi napad proti nezaposlenosti potem ko lokalni delavci in v podjetjih ali polu-poljedelskih okrajinah so bili nezaposleni. "Z ozirom na meze in ure je izjavil: "Povprečni WPA delavec zasluži približno \$52.50 na mesec. Imamo četrto mezdnih lestvic — za neizvrjeno delo, za polu-izvrjeno delo, za izvrjeno delo in za profesionalno ali tehnično delo. . . . Zakon zahteva, da urna mezdica, ki jo WPA plačuje, ne sme biti manjša od one, ki se po navadi plačuje delavcem v dotičnem kraju. Dajemo pa le tak zaslužek, ki naj zasigura preživitev. Zato, ker plačujemo običajno urno mezdico, WPA delavec more delati le za-

VARNOSTNA OPREMA ZA DELAVCE

Na konvenciji newyorškega varnostnega sveta je dekleta, ki jo kaže slika, Sammy Cunningham, razkazovala opremo, prirejeno za delavce v slabo varnosti. V to opremo snada kovinsko pokrivalo za prste na nogah, varnostni ščit za koleno, negorljivo pokrivalo za oči, dihalni aparat in varnostni pas.

dosti ur, da si zasluži določeni zajamčeni preživitev."

Kongres, rekel je, je določil, koliko naj znašajo upravni stro-

ški. Ne smejo presežati pet odstotkov vsega troška, pa do sedaj še niso dosegli ta maksimum. Ta postavka je bila bližja trem odstotkom.

ZA NAŠE GOSPODINJE

KUHINJSKE DIŠAVE

Česen in por imata sličen zdravilni učinek kakor čebula. Česen prežene iz telesa, posebno iz želodca in črevesja vse bakterije in zajedavce, če ga jemo spomladi in v jeseni. Največjo učinkovitost mu ohranimo, če ga jemo presnega. Dober pa je tudi nariban na vročem prepečenju, na katerega smo zaradi večje učinkovitosti potresli ščepec paprike. Drobno narezan por je priljubljen kot dodatek k solatam in zelenjavnim juhama, okusen pa je tudi dušen kot prikuha bodisi sam ali pomešan z zeleno in podobnim.

Sladki janež ali kopeck je zelenjava, ki bi zaslužila večjo porabo, kakor pa je v navadi. To pa zaradi tega, ker učinkuje pozitivno na živce, želodec in črevesje. Mlad presen kopeck, narezan v kolute, dodamo k solatam, v olju pečeno kopeck pa začimimo s papriko.

Čebula je po svojem svojstvu ena izmed najbolj dragocenih zelenjav. Je odlično zdravilno sredstvo proti prehladom vseh vrst proti katarjem, zasluženju in vnetjem v vratu. Pripravimo jo drobno nasekljano k ovsenim kosmičem ali k solatam. Okusna je tudi v olju dušena ali primešana k drugim zelenjavam. Dušiti pa jo smemo le toliko, da svetlo zarumeni, sicer je pre-

več dušena čebula težko prebavljiva. Za otroke je čebula zelo učinkovito zdravilno sredstvo, če jo pripravimo na ta način: na eno v drobne kolute narezano čebulo računamo 2 do 3 jedilne žlice rjavega sladkorja, ki ga zmešamo s čebulo in pustimo, da se preko noči v pokritem kozarcu iz čebulnega soka in sladkorja izloči sirup. Tega damo otroku jutraj na tešče, obenem pa ga z njim nadrgnemo tudi po prsih.

PRIPRAVA NEKATERIH JEDI

Lovska juha

Skuhaj telečje ali prašičje noge z raznim korenjem, zelenjavo in timijanom v slani vodi, da je mehko. Kuhano razreži na rezance. Napravi temno prežganje, zalij z juho in pridni kuhano meso od nog, ki si ga poprej narezala na rezance; močno popopraj in po okusu okisaj. Lahko dodaš še kislega mleka ali smetane.

Polpete v omaki

Tricetr funta govejega in pol funta prašičjega mesa zmelji na mesoreznici, ali še boljše če z nožem zrežeš prav na drobno, kar je pa seveda zamudnejše. Obribano žemljo namoči v mleku ali vodi, jo dobro ožmi in prepraži na slanim z dobro seseklimim pe-

teršiljem in zmešaj med sekalicco. Zdaj osoli in popopraj, dodaj eno jajce in dobro premešaj, nakar oblikuj male kroglice in jih na masti ocvri. Ko so ocvrte, odlij odvisno mast, nekoliko jo pa pusti in deni vanjo pol žlice moke, da porumeni potem pa dolj z juho ali kropom razredčene paradiznikove meze toliko, kolikor potrebuješ omake. Ko je omaka gladka in primerno razredčena, deni vanjo ocvrte polpete in jih pokrite duši na malem ognju še kake pol ure predno jih daš na tizo. Medtem skuhaj v slanem kropu za vsako osebo dve pesti riža, ga dobro ocedi in povlajaj v omaki, nakar ga naloži na krožnik v vencu okolu polpet.

PRAKTIČEN NASVET

Razne madeže odstraniš z namiznih prtov, serviet in bellega perila z limonovim sokom. Na suh madež otisneš sok limone in madež kmalu zbledi, nakar ga izperesh z milom in vodo.

ZDRAVSTVO

ZDRAVI ZOBJE — POGOJ ZDRAVJA

Z želodcem se pričinja mnogo zla. Če ne deluje v redu, ne funkcioniira tudi ves stroj "človek". Zdravi zobje in čista usta so najboljši pogoj za zdrav želodec. Nobena skrb ni prevelika, da bi si ohranili zobe zdrave in krepke. Najvažnejše je pri tem snaženje z ob in to snaženje zvečer, preden se vležeš, je važnejše nego zjutraj.

Bakterijam ne smemo dajati časa, da bi se naselile, razmnožile in zobe napadle. Razen temeljitega čiščenja zobj, je potrebno izplakniti usta po vsaki jedi, da izginijo vsi ostanki jedi med zobmi. Priporočljivo je dodati za to posebne ustne vode. Raztopi ne kuhinjske soli, ki jih za to uporabljajo, sluznice tudi v zelo razredčenem stanju zelo napadajo. Boljši so srednji močni izvlečki kadulje, materine dušice in hrastove skorje, če so dlesni otekale tudi izcedki kolmeževih korenin. Za zobe je treba skrbeti že od najzgodnejšega časa. Za dojenčuj jih moramo trikrat na dan čistiti z vodo in vato. Šele tedaj, ko dobi otrok mlečne, uporabimo majhno, mehko zobno krtačko.

Bistven vpliv na ohranitev in razvoj zobj ima hrana, in sicer tako njena priprava, kakor njena izbira. Hrana, ki je sestavljena pretežno iz mesa in kruha iz drobne moke, kakor tudi iz "očiščenih", prefinjenih redilnih snovi, razen tega razvada, da med jedjo pijemo in splakemo tako v želodec nezadostno zdrobljene kose jedi pri čemer omeji delovanje zobj na minimum, ni ugodna niti organizmu, niti ohranitvi zobj. Vsi pametni zdravniki in zobozdravniki priporočajo zato tudi primerno hrano, kruh iz belebejše moke, manj mesa,

več mleka, krompirja, sadja in zelenjave (zadnje posebno v obliki surove pripravljene solate). Tudi zvečenje je zelo pomembno. Jesti moramo počasi da se hrana v ustih dobro presli, zobje je morajo temeljito prežvečiti. Veliki kosi hrane se v želodcu ne morejo

zadosti utekočiniti z želodčnim sokom.

Mnoge želodčne boleznikakor kronični katarji, imajo svoj vzrok pogostoma v prevročih ali premrzlih jedeh. Telesu ustrezajo vedno najboljše jedi, ki imajo približno temperaturo telesa samega.

PROBLEMI PRISELJENCA

Državljanstvo in starostne pokojnine

Vprašanje: Imam svojo Social Security Card in se meni vedno odbija od plače. Nisem pa ameriški državljan, pa bi rad vedel, da-li sem zares vpravičen do pokojnine, ko dosežem 65 let starosti. Nekdo mi je rekel, da v državi New York, kjer živim, le državljani so vpravičeni do teh pokojnin.

Odgovor: Vi mešate federalne starostne pokojnine z državnimi pokojninami za potrebne starce. Po federalnem zakonu o socialni varnosti so vsi delavci, na katere se zakon nanaša, vpravičeni do starostnih pokojnin začeni od 1. 1942, čim dosežjo starost 65 let. Te pokojnine se izplačujejo brez ozira na državljanstvo, na gmotno stanje vpravičenca ali na njegovo bivališče. Plačila bodo odvisna od skupne svote zasluženih mezd, zabeležene v knjigah socialno-varnostne oblasti pod isto številko, katero nosi njegova karta. Najmanjša svota \$10, najvišja pa \$85 na mesec. — Državne pokojnine so povsem druga stvar. Do teh so vpravičeni že sedaj vse osebe, ki so dosegle starost 65 let, pa nimajo nikakega dohodka niti otrok, ki bi jih mogli vzdrževati. Večina držav zahteva kot predpogoj ameriško državljanstvo in dolgo bivanje v isti državi.

Socialna varnost za osebe čez 65 let

Vprašanje: Star sem 78 let in sem vedno delal do par mesecev nazaj. Ali sem vpravičen dobiti tri in pol odstotke pridobitnih mezd, ko preneham delati?

Odgovor: Ker ste bil več kot 65 let star, ko je socialnovarnostni zakon stopil v veljavo, Vas ta zakon ne pokriva. Ni bilo nikakih odbitkov od Vaše plače in zato niste vpravičen do enkratnega plačila oziroma do mesečne penzije. Ako ste pa v potrebi, morete zaprositi za državno starostno

pokojnino v zmislu zakona one države, kjer stanujete.

Legalizacija bivanja nekaterih inozemcev

Vprašanje: Ali se pričakuje, da bo Kongres kaj ukrenil glede legalizacije onih inozemcev, ki so prišli nezakonito pred dnem 1. julija 1924?

Odgovor: V Reprezentantski zbornici Kongresa so bili predloženi trije zakonski načrti, ki bi omogočili legalizacijo bivanja onih inozemcev, glede katerih ni nikake zamenjave, da so prišli zakonitim putem pred dnem 1. julija 1924. Dosedaj pa ni Kongres še razpravljaj o teh predlogih.

Dvakrat propadel na državljanstem izpitu

Vprašanje: Dvakrat sem že bil poklican na izpit za državljanstvo, ali obakrat nisem bil zmožen odgovoriti zadostno na vprašanja. Znam precej pisati in govorniti angleški, a težko razumem, kadar kdo mi govori. Lahko bi prebil pismeni izpit. Rad bi pisal oblasti naj mi dajo državljanstvo papir brez izpita.

Odgovor: Zakon veleva ustmeni (ne pismeni) izpit za vsakega kandidata za državljanstvo. Ta izpit naj dokaže njegovo zmožnost za angleško govornico in da razume temeljno načela ameriške vlade. Ni ti najvišja oblast Vas ne more oprostiti izpita. Nič ne preostaja kot dobro pripraviti se za pismeni izpit, tembolj ke se zdi, da Vaša prošnja ni bila odbita, marveč le odložena, da se Vam zopet da prilika za izpit.

Povratak v stari kraj

Vprašanje: Rad bi se povrnil v stari kraj, da tam ostanem, nimam pa denarja za voznino. Sem naturaliziran državljan. Ali bo federalna vlada plačala za mojo vožnjo?

Odgovor: Ne. Le siromašni inozemci morejo dobiti repatriacijo na vladne stroške. F. L. I. S.

V JUGOSLAVIJO

Vi potujete naglo in prijetno na naših priljubljenih parnikih:

BREMEN • EUROPA
COLUMBUS
NEW YORK • HAMBURG
HANSA • DEUTSCHLAND

Izhorne železniške zveze od Cherbourga, Bremena ali Hamburga

POVABITE SORODNIKE V EVROPI, NAJ VAS OBIŠEČJO V AMERIKI

Posebno nizke cene za vožnjo iz Evrope med 3. aprilom in 23. aprilom ter 26. junijem in 23. julijem za štiritredensko bivanje v Ameriki.

Za pojasnila vprašajte lokalnega agenta ali

130 W. RANDOLPH ST., CHICAGO, ILLINOIS

HAMBURG-AMERICAN LINE
NORTH GERMAN LLOYD

DENARNE POŠILJATVE

nakazujemo za Jugoslavijo, Italijo in vse dele sveta po dnevnem kursu. Prejemniki dobijo lenar na dom po pošti. Včeraj so bile naše cene:

ZA DINARJE:	
Za \$ 2.45.....	100 Din
Za \$ 4.75.....	200 Din
Za \$ 7.00.....	300 Din
Za \$11.00.....	500 Din
Za \$21.50.....	1000 Din
Za \$42.50.....	2000 Din
ZA LIRE:	
Za \$ 6.30.....	100 lir
Za \$12.00.....	200 lir
Za \$29.00.....	500 lir
Za \$57.00.....	1000 lir

Vse pošiljate naslovite na:

JOHN JERICH
1849 W. Cermak Road,
CHICAGO, ILL.

V blag spomin

PRVE OBLETNICE SMRTI

nepozabnega in dragega nam soproga, oz. očeta,

John Nolan,

ki je bil doma iz vasi Grosuplje na Dolenjskem in je preminul dne 8. aprila 1938, v starosti 62 let.

Poteklo je že leto dni, kar ga krije črna zemlja, toda rane v naših srcih so še vedno nezacekljene in še vedno krvave nad izgubo našega najdražjega zaoklada na svetu in odeva nas še črn pajčolan žalosti. Spomin na dragega nam soproga, oziroma očeta, ne obledi, marveč ostane v naših srcih do zadnjega zdihljaja.

Težka bila je ločitev,
Teško bilo je slovo.
Vsak dan skozi celo leto
Solza sili nam v oko.

Kje naj si tolažbe iščem?
H grobu tvojem bom hitela,
Cvetek prinesla, tam molila
In nagrobni križ objela.

Saj križ ta govori mi,
Tam nad zverdami, da v raj
Videla se bova zopet,
Tam bo Bog spet združil naju.

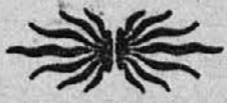
Zalujoči ostali:

FRANCES NOLAN, soproga; LOUIS (oženjen), CHARLIE, MARTIN, TONY, FRANK in RICHARD, sinovi; HELEN in JENNIE (omoz. Kolman), hčeri. — Iz prvega zakona MARIJA MATEJČIK, FRANCES JERSIN, JESSIE SMITH, hčere; JOHN, sin.

Colorado Springs, Col., 8. aprila 1939.

"Podkrnoški gospod"

Dolores Wieser: — ROMAN — Poslovenil Janez Pucelj.

"Hej, Stražnik! Vstani!"
Sicer niso revni časi ne vojska niti ku-
ga, pa stari čuvaj mora vendarle vpra-
šati:
"Odkod prihajata mlada gospodiča?"
"Od cesarja," se zasmije črni fant, tisti
na plavcu.
"Oh, ah!" zasopiha stari. "Kaj počne-
jo, premočno cesarska visokost?"
Plečati plavalasec se zvonko zasmije,
da kar zadoni:
"Ko sem jih zadnjič videl, so vprav tur-
škemu sultančku prislonili klofuto!"
"Takah norčij pa dro ne verjamem," za-
gode čuvaj nejevoljno in porine vstran
zavoro.

Oba jezdeca zajahata skozi velikovška
vrata, ki so tako mračna, da mora v njih
goreti luč noč in dan. Dve tri branjevke
imajo stojnice v njih.
"Nič zlatih srčkov kupila, mlada gospo-
diča? — Nič nožičev, nič peres? Lima-
nic?"

Črni fant se zasmije prezirljivo:
"Zlatih srčkov kupovati nama treba ni.
Jih dobiva zastoj, na vsak prst tri!"
"No," mu ponagaja tovariš, ko jahata
po mostičku čez potok, "gospica Krescen-
cija?"
"Neumna gos! Če noče, naj pa pusti!
Sploh pa — — —!"

"Saj, sploh: ko pojahava nad Turke, ne
bova mogla vlačiti s sabo še zlatih sr-
čkov."

"Hej, Nartej!" zakliče rjavi in potrep-
lje plavca po vratu; zapoje:
"Kje bodo vitezi rajali?"
"Na okopih v Bukarešti se sprehajali,"
mu pade tovariš v popevko.
Ljudje na trgu postajajo:
"O lej, to mora biti pa Flegarjev An-
derč!"

Trg s svojimi črnimi hišami se odpre.
"Tako, pa sva," reče Anderč in proži
prijatelju roko. "Sem radoveden, kaj po-
reko naši! — Prideš kaj k nam jutri?"
"Pojutrišnjem," se zasmije Nartej.
"Mamin fantek!" mu zakliče Anderč
nazaj čez ramo.

Nartej vidi že, kako mu prijatelj v sen-
ci velike, mračne hiše togo skoči s konja
in potrka na vrata. Tedaj naenkrat ves
nepočakan dleskne in požene konja v dir
skozi grajska vrata, mimo špitala Svete-
ga Duha, proti Goričici.

Ah, kako mehko boža sapica sem od je-
zera! Vigred prihaja. Belim oblakom se
mudi. Drug za drugim izginjajo za zele-
nim gorskim slemenom. Na znamenju, ki
stoji med mladimi brstečimi setvami in
travniki, od zime golimi, se blesti sonce.
Nartij pa še pogleda ne privošči žareči
palici svetega Lenarta, svojega patrona,
ne gorečemu plašču svetega Florijana.
Oprezuje tja čez proti gozdnemu obron-
ku. Tam stoji hiša, težka in zastavna; ru-
meni zidovi se upirajo ob kolišče. V širo-
ko črnino rdečih vrat se za trenutek na-
slika trpoleča rdečina.

"Hajdi, Miško, beži!"
Miško noče več bežati. Truden je in
mlad tudi že ni več. Pa ko se mu ujame
v nozdrvi nežen vonj po hleva sončnem
ogredju in zračnem vetru, poskusi vsaj
pohlevno dirjati.

Ko zapoje podkve na okroglih kamenih
na poti pred hišo, stoji mahoma Zavorja
med vrati. Pritisne si roke na srce in jih
potem nagloma razprostre, da bi si priže-
la glavo svojega plavalasega fanta na pr-
si. Pa ko skoči ta s konja ter zdaj tako
stoji pred njo in ga hoče mati objeti, tedaj
nenadoma zapazi, da jo je otrok prerastel.
Tedajci se ji potočijo svetle solze iz oči in
si skrije obraz Nartaju ob mlado ramo.
Plaho ji položi Nartej rjavo lice na la-
se. Čuden drget mu seže v njegovo radost:
"Mati" — — —

Tako nežna in majhna in drobna se mu
zdi. Mislil si jo je vedno vse drugače! Je
morda kaj bolna? — — —

Pa zdajci ga prime Zavorja mladostno
živahno za roko in ga pelje v hišo.

Tu stoji v veži še prav na istem mestu
miza za družino in lepo izrezljani "Sveti
Duh" plava na zaprašenem hodnem kon-
cu nad njo. Veliki paternoster visi na
pobeljeni steni in ilovnata tla so še prav
tako hladna in gibka in gladka, kakršna
so bila svoj čas. In zadaj, kjer se gre ven
na prosto, so še prav tiste hrastove duri,
ki se je bil nekoč v hudi togoti zaletel va-
nje; zakrpane so z železnimi vezmi, skozi
poko pa se bliska tanek sončni pramen v
mrak.

"Da si le spet pri meni!" reče slednjič
veselo mati.

Nartej jo pogleda. In spet mu seže gor-
jupo v srce. Manjša je kakor on — — —
in take gubice se ji rišejo v obraz, ki je lep
od bolečin polne poduhovljenosti. Smeje
se in oči ji sijajo, toda Nartaja prevzame
nenadoma čudno težko.

Iz kuhinje prilezeta oba stara.
"Oo, Bog te sprimi, Nartej!" reče Tev-
ža in Nanej se zaheheta:
"No, skoraj bi te več ne poznala. Tak
malavder kakor žrd!"

Podaj mu koščeno roko in čudeč se, za-
šepeta:

"Tak zal fant, tak zal fant — zlate lase
in vesel obraz, o saj Nartej! Naj ti bodo
vsi duhovi nad zemljo in na zemlji in pod
zemljo dobri duhovi — naj ti varujejo
vsak lasek, naj te varujejo, kadar greš in
korakaš, kadar ješ in spiš, kadar — —"

"Ampak Nanej," se zasmije Nartej,
"to bi me bilo kaj čedno strah, če bi mi bili
zmeraj vsi duhovi za petami!"

Gluha Nanej ga ne razume in dogovori
svoj blagoslov do konca. Nartej strese
še šapo Tevžu in gre nato za materjo go-
ri v izbo. Tam diši po nastlanih smreko-
vih bodicah.

"Če ti bo le še zadosti dobro?" vpraša
mati Zavorja pol poredno, pol skrbno.

"No, veste, naš fantovski brlog tudi ni
bil prav najboljši! Čevlji so zvečer frčali
na vse strani, da je omet letel od zida."

"O, Marija, to je moralo biti ljubezni-
vo!" se zavzame mati in mu začne odpe-
njati usnjeni jopič.

"No, saj, posebno tiho ni šlo! — — —
Pa nikarte tega, saj lahko sam!"

Sunkoma si potegne Nartej suknjič čez
glavo in ga vrže na posteljo, da oprše
posušeni blatni madeži rdeče vezene bla-
zine. Mati ga vzame skrbljivo v roke in
meni:

(Dalje prih.)

NAJSREČNEJŠA DRŽAVICA

Ko je bil Napoleon ujetnik v Longwoodu na Sv. Heleni, so Angleži postavili majhno stražo na skalnat otoček Tristan da Cunha, ki se ji je menda tako priljubil, da so nekateri hoteli ostati na njem do smrti. Vlada je želji ugotovila, novi naseljenci, kakih deset po številu, so se poželeli za zamorkami, ki so jih dobili z otoka Sv. Helene, in začeli novo srečno življenje. Leta 1866, torej čez kakih 45 let, je prebivalstvo naraslo na 80 duš, med katerimi je bilo tudi precej brodolomcev, ki so se jim ladje razbile po bližnjih čerih, pa so si na otoku rešili golo življenje.

Čez 15 let jih je bilo že 107 in tedaj jim je Anglija poslala anglikanskega duhovnika, da bi skrbel za njih dušni blagor. Po štirih letih pa se je vrnil na Angleško in deloval na to, da bi se otok izpraznil, ker da na njem podgane tako strašno gospodarijo, da resno ogrožajo življenje in obstanek prebivalstva.

Leta 1901 je med te prostovoljne izgnance prišel duhovnik Barrow iz hvalečnosti, ker so njegovo mater iztrgali smrti v valovih, ko se je v bližini potopila ladja, na kateri je potovala. Barrow pripoveduje v svojih spisih, da so otočani v stalni zvezi z ostalim svetom. Neka ladja vozi vsak teden iz Capetowna na otok, prinaša razna poročila in novice, zamenjuje z otočani njihove izdelke in ribe za druga živila in potrebščine, tako da so

kar zadovoljni. Zadel pa jih je že tudi velika nesreča. Nekoč so se skoro vsi moški vkrcali na ribiško ladjo, pa jo je vihar razbil in vsi so našli smrt v valovih. Na otoku so ostale same vdove in sirote.

Med svetovno vojno in nekaj let potem so otočani ostali skoro popolnoma pozabljeni in prepriščeni samim sebi. Danes šteje otok 183 ljudi v 41 družinah. Vsi so kreпки in zdravi, preprosti, dobri in pobožni in ne kažejo nikakih slabih posledic radi medsebojne ženitve, dasi so si do malega že vsi v krvnem sorodstvu. Vendar pa so začela rojstva že upadati. Anglija radi njihovega izumiranja sicer ne bo nič prikrajšana; morda se ji bo še dobro zdelo, ker ima sedaj z njimi več stroškov kot dobička. Zato ni nič čudnega, če so bolj in bolj zapuščeni, bolj in bolj odrezani od ostalega sveta, skoro že samostojna državnica, morda ravno radi svoje osamelosti najsmrečnejša na svetu.

Oglasi v "Am. Slovincu" imajo vedno uspeh!

HIŠA NA PRODAJ

Zidana hiša s 5 sobami ter precej velikim vrtom za zelenjavo, dolga 86 čevljev, široka 20 čevljev; blizu katoliške šole in cerkve, se prodaja po zmerni ceni. — 5607 Wickliff st., 10. Ward, Pittsburgh, Pa.

PRVI SLOVENSKI POGREBNI ZAVOD V CHICAGI

Louis J. Zefran

1941 W. Cermak Rd., Chicago, Illinois
Phone Canal 4611

NA RAZPOLAGO NOČ IN DAN!

— Najboljši avtomobili za pogrebe, krste in ženitovanja. Mrtvaška kapela na razpolago brezplačno. — Cene zmjerne.

HRVATSKI MOLITVENIKI

V prodajo smo prejeli sledeče hrvatske molitvenike in knjige:

BISERJE SV. ANTE, lep ličen molitvenik, srednji tisk. Lepo vezan z zlato obrezo	\$1.25
Z rudečo obrezo	.90
KRUH NEBEŠKI, prilichen cerkveni molitvenik z rudečo obrezo, drobnejši tisk	85c
VRATA NEBEŠKA, molitvenik za starejše z malo večjim mastnejšim tiskom, zlata obreza	\$1.25
Rudeča obreza	.90
PUT V NEBO, lep prilichen molitvenik, drobnejši tisk, zlata obreza	\$1.75
VRTIČ GOSPODINJI, manjše oblike, vezan v usnje, droben tisk, zlata obreza	\$1.75

Molitveniki z večjim mastnejšim tiskom so samo tisti, pri katerih je to označeno, drugih se z mastnejšim tiskom ne dobi. Za večja naročila kot misijone itd. se mora naročilo doposlati vsaj šest tednov prej se molitvenike potrebuje, drugače jih ne moremo pravočasno preskrbeti.

HRVATSKO SVETO PISMO — Novi zakon. Evangeliji in dela Apostolov. Spisal Prof. Dr. Franjo Zagoda. Lična v platno vezana knjiga, ki bi jo morala imeti vsaka hrvatska družina v svoji hiši. — Stane s poštnino \$1.00

Naročilom za navedene knjige je treba pridjati potrebni znesek. Po C.O.D. teh knjig ne pošiljamo, razven če naročnik želi, da stroške za C.O.D. nakažemo njemu. Naročila sprejema:

Knjigarna Amerikanski Slovenec
1849 W. Cermak Rd. — Chicago, Illinois

Učbenik Angleškega jezika

Vsebuje SLOVNICO in kratak SLOVAR.

Zelo praktična knjiga. Žepne oblike.

Naročila s potrebnim zneskom je poslati na:

Knjigarna Amerikanski Slovenec
1849 West Cermak Road, Chicago, Illinois

TA NOVI SLOVAR

ima posebno poglavje o ameriški angleščini. Slovar je priredil in sestavljal znani profesor J. Mulaček, ki je bival več let v Ameriki. — Knjiga ima 295 strani.

CENA:

Trdovezan v platno — \$1.50
Broširan mehko — \$1.25

Pisano polje

J. M. Trunk

Hitro počasi.

Včeraj šele sem videl nekaj, kako v Celovcu študirajo zemljevid, kjer je Slovenija označena kot "ozemlje za mešanim prebivalstvom", študirajo pač, kako bi penetrirali Slovenijo tja do Sušaka, prišli do Adrije in "osvobodili slovenske Nemce". Dalje sem enako šele včeraj videl trditve, da "je Praga prav tako nemško mesto kot je Dunaj". In danes že so Nemci v Pragi! Dalje vidim zapisano gorostasnost, da je 30 milijonov Nemcev v Združenih državah in bi bila Amerika le — nemška kolonija.

Priznam in sam najbolj poznam že nad 50 let, da je to arogantnost prve vrste, ki se je podvojila in potrojila po dogodkih zadnjih mesecev. Vidim dalje sodbo: "Razume se, da nihče, kdor je še trezen in pri zdravi pameti, ne jemlje resno teh absurdnosti — znano pa je tudi to, da nacijska arogantnost ne zida na treznost in zdravo pamet, marveč na histerično nahrupljevanje in teroriziranje z grožnjo fizične sile in razdejanja.

Zgodovina nam je pa priča, da arogantnost te vrste ni nikdar in nikjer dolgo ostala na površju; — z isto hitrico, s katero je zaplamtela, je tudi izpuhtela v nič. V lastni jami, katero je izkopala za druge, je našla svoj konec. To doživi tudi nacijska blaznost."

Se strinjam pri bistvu arogantnosti, ker vsako zlo se se-sede v samem sebi. Se pa zopet ne strinjam. Danes po par dneh so Nemci gospodarji v Pragi. Zoper zlo, zoper arogantnost, je treba nastopiti. Samo govoriti o jami, koncu nacijske blaznosti, ne bo nič pomagalo. Kako je bilo pri Čehih, je težko soditi, odpora ni bilo, to stoji, in Praha je šla in še več utegne iti. In če je pri Slovencih odpor mogoč, pa se ne pripravljajo na odpor, pričakujejo le, da pride — jama, konec.. že jutri so Nemci lahko na Sušaku. Zoper zlo se je treba boriti, ne le čakati, da ga bo konec.

Vsaj do danes ne vidim nobenih priprav zoper nemško arogantnost med Slovenci in doli proti jugu, ko je na slovaški sever že legla temna noč. Le prazno ogorčenje vidim in dosti prepira za kozjo brado. Ako ni priprav in jih ni bilo, je lahko mogoče, da danes, ko to pišem, že drdrajo nemški tanki po Mariboru in Ljubljani in je svastika že na Sušaku.

Bodite počasni pri hitri sodbi in mislite bolj na odpor, ne bodite le ogorčeni.

V zelo kritičnem trenutku je Irec Henry zaklical omahujočim: "Give me liberty or death". Dosti krvi je teklo,

MOLITVENIKI

Vsem, ki so nas zadnje mesece popraševali po molitveniku "DUŠNA PAŠA", ki ga je spisal škof Friderik Baraga in so ga izdali preurejenega v starem kraju javljamo, da smo jih dobili v prodajo in zalogo.

Molitvenik "DUŠNA PAŠA" stane.....\$1.50.

V prodajo smo dobili tudi molitvenik "SVETE MASE", ki ga je sestavil in priredil č. g. Vital Vodušek. Tudi ta molitvenik stane.....\$1.50.

Tretji molitvenik, ki smo ga prejeli v prodajo je "SLAVA GOSPODU", ki stane tudi \$1.50. Naročilom je pridjati potrebni znesek in poslati na:

KNJIGARNA AMER. SLOVENEK
1849 West Cermak Road, CHICAGO, ILL.

ampak tudi svoboda je prinesla kri, odpor je jo prinesel, da moremo še danes pisati vsaj o odporu. In če tam ne bo odpora, bo smrt, ki je hujša od krvave smrti. Ali naj bodo milijonski Slavs res le — slaves? Izgleda, ker so le ogorčeni, in se znajo le med seboj pripraviti, rušiti tudi znajo, zidati pa ne.

Next.

Brivec koga striže ali obrije, pri nas pravimo "polbira". Ko je kdo "polbiran", in jih čaka več, navadno zakliče: "Next!"

Kakor izgleda po vesteh danes, je Čehoslovaška temeljito — polbirana. Za zdaj lahko naredimo čez njo križ. Kdo bo "next"? Saj niste klade. Še več jih je, ki čakajo, ampak najprej pride na vrsto — Jugoslavija. Ne trdim, da zadnji dogodki Čehov niso spametovali Slovakov in Ručencev, in Hitler je Čehoslovakijo polbiral. V Jugoslaviji je bilo nekaj, do konkretnih ukrepov ni prišlo. Hrvatje so po Mačku izjavili, da bodo šli z onim, ki gre zoper njih sovražnika, in ni treba nobenega prerokovanja, kako bo Hitler tam polbiral. Potem pridejo še drugi, dokler jih še kaj bo. Kjer ni pameti, ni pomoči.

Najnovije vesti najdete v dnevniku "Am. Slovincu!"

23 LET IZKUŠNJE
Pregleduje oči in predpisuje očala
DR. JOHN J. SMETANA
OPTOMETRIST
1801 So. Ashland Avenue
Tel. Canal 0523
Uradne ure: vsak dan od 9.
zjutraj do 8:30 zvečer.

DR. H. M. LANCASTER
DENTIST
2159 West Cermak Rd.
(ogel Leavitt St.)
Tel. Canal 3817,
CHICAGO, ILL.

Pratike

Našim čitateljem sporočamo, da smo prejeli zalogo

Pratik za leto 1939, in sicer obe vrsti

Blaznikovo

kakor tudi

Družinsko

Obe vrsti ste zelo zanimivi in ju krasi številno lepih slik. Naročite si jih takoj, dokler ne poide zaloga. Vsak komad stane s poštnino vred

25 centov

Naročajo se od:
KNJIGARNA AMER. SLOVENEK
1849 West Cermak Road, CHICAGO, ILL.

Tiskarna Amerikanski Slovenec

1849 West Cermak Road, CHICAGO, ILLINOIS

Izdeluje vse vrste tiskovine, za društva, organizacije in posameznike, lično in poceni.

Poskusite in prepričajte se!